

Posudek disertační práce:

Mgr. Pavla Zelenková:

**Premonstrátský klášter a kostel sv. Jiljí v Milevsku
a jejich stavební a architektonický vývoj ve středověku.**

Předložená dizertace se zabývá souborem románských a gotických staveb v Milevsku, který patří k nejcennějším v celém jihočeském regionu. V průběhu posledních desetiletí se stal předmětem intenzivního badatelského zájmu. Dosavadní stav poznání významně obohatil zejména dlouhodobý archeologický výzkum vedený Pavlem Břicháčkem. Díky tomuto výzkumu byly mimořádně rozšířeny znalosti o dějinách Milevska v době před založením premonstrátského kláštera.

Práce Pavly Zelenkové využívá všech dosavadních výsledků a to jak výzkumů archeologických, tak i stavebně-historických. Postupně probírá nejstarší dějiny Milevska na základě historických pramenů, věnuje přitom pozornost zakladateli kláštera Jiřímu z Milevska, želivskému opatu Gotšalkovi, který měl o šíření premonstrátského řádu velké zásluhy i prvnímu milevskému opatu Jarlochovi. Zabývá se ne zcela jednoduchým stavebním vývojem kostela sv. Jiljí, k jehož poznání přispěly v minulosti archeologické výzkumy Antonína Hejny a Jiřího Freye. Tady je třeba dodat, že Hejnův průzkum nebyl (nebo nemohl být) dotažen do uspokojivého konce; Freyův průzkum měl povahu amatérskou a nebyl odpovídajícím způsobem vyhodnocen a publikován.

Pavla Zelenková se dále soustředila mimo jiné na baziliku premonstrátské kanonie. Pozornost věnovala podobě jejího nedochovaného východního závěru a pak postupně jejím jednotlivým součástem. Pokud jde o výklad slohové geneze milevského klášterního kostela, pak se přidržela starší téze o jeho souvislosti s architekturou řezenskou, jmenovitě s tamním klášterem skotských benediktinů.

Na mnoha místech mi citelně chybí odkazy na literaturu ke zmiňovaným památkám. Ta se nepromítla ani do závěrečného seznamu literatury.¹ Tam, kde se uvažuje o souvislosti s některou stavbou za českými hranicemi, byl by na místě odkaz při nejmenším na příslušný svazek umělecko-historické topografie.

Výjimečně lze konstatovat evidentní věcné chyby (např. Pernegg, kde byl založen premonstrátský klášter, neleží ve Štýrsku, ale v Dolním Rakousku). Bez komentáře by nemusely někdy zůstat nesmysly vnášené do literatury (např. že gotickou věž v areálu milevského kláštera zbudovala huť „se západoevropským školením“ – s. 209 apod.).

Pavla Zelenková pojala do své dizertace i vrcholně gotickou přestavbu milevského kostela sv. Jiljí, v níž se evidentně zrcadlí odezva díla pražské parlářovské huti. Materiálově cennou součástí dizertace je katalog architektonických fragmentů.

Předložená práce je cenným příspěvkem k dějinám románské a gotické architektury v jihočeském regionu. Nelze se pouze zbavit dojmu, že jí chybí výstižný závěr, v němž by byly pregnantní formou formulovány výsledky předložené dizertace. Rád jí doporučuji k úspěšné obhajobě.

Praha 25. 05. 2016

Prof. PhDr. Jiří Kuthan, DrSc., Dr. h.c.

---

¹ Např.: Walter HAAS / Ursula PFISTERRMEISTER: Romanik in Bayern. Stuttgart 1985; Gottfried WEBER: Die Romanik in Oberbayern. Architektur – Skulptur – Wandmalerei. Bindlach 1990; Richard STROBEL / Markus WEIS: Romanik in Altbayern. Würzburg 1994